

Risale-i Nur Gözüyle Tevrat ve İncil'de "İnsan"

"İnsan hilkat ağacının bir meyvesidir. Meyve ise, organlar arasında mikroplara en uzağı, hasiyetlerinin en camiidir. Ve onunla var olmuştur."

diye buyurur Üstad Bediüzzaman Said Nursi, Mesnevi- Nuriye isimli eserinde.

Bediüzzaman Said Nursi eserlerini, kainatın cevheri ve özü mesabesinde olan bu meyveye tevcih etmiştir.

Risale-i Nur; kemaller iklimine uçabilmesi için, Cenabı- Hak tarafından kendisine çok imkanlar lütfedilen bu fani insanı muhatap alıyor. Ona fert olarak, emaneti hakkıyla yüklenebilecek bir mahluk olarak ve sınıflandırıldığı tür ve grup altında bir varlık olarak hitap ediyor.

Risale- i Nur'un gayesi, bir taraftan hilafet vazifesini ve emaneti hakkıyla yüklenebilen, diğer taraftan varlığın en zayıfı, en muhtacı, kendisinden milyonlarca defa daha küçük yaratıklara karşı en savunmasız olan insana, iman hakikatlerini tebliğ etmektir.

Risale-i Nur iman hakikatleri serdedilirken sadece, kafirleri, yoldan sapanları, inkarcıları, nimetlere karşı nankörlük edenleri muhatap almakla kalmıyor, inananların inancını güçlendirmede ve halifelik vazifesini gerektiği şekilde ifa edenlerin derecelerini yükseltmede de eşsiz özelliğe sahiptir.

Bu genel çerçevede, Bediüzzaman Said Nursi , dünyayı ve kainatı idrak edebilen ve akıllı bir varlık olan "insan"ın gerçek mahiyetinin sadece iman ile anlaşılacağını ifade eder.

Yaratılış safhalarını aşmış, yeryüzünde halifelik vazifesini üstlenen insanoğlu, ancak

iman ile kemal basamaklarını adımlayıp yükseklerle uruc edebilir ve neticesinde Rabbinin bütün nimetlerinin tefekkür ve teemmülü ile hatırı sayılır bir makama erişecektir.

Dahası kainatta saklı gizemli sırlar insanın kemale ermesiyle teker teker açılır. Üstadın da ifade ettiği üzere bu sırlar, yüz binlerce hakikatlerin muzmer olduğu bir kitabın satırları haline gelerek, tek bir gaye olan Allah'ı tanıma ve emaneti gerektiği şekilde yerine getirme uğruna kucaklaşıp birleşeceklerdir.

İnsanın yükselişinin iman nuruna bağlı olduğunu ifade eden Üstad, bu hakikati şöyle vurgular:

"İnsan nur-u iman ile alayı iliyine çıkar, cennete layık bir kıymet alır, Ve zulmet-i küfür ile esfel-i safiline düşer ve cehenneme ehil olacak bir vaziyete girer. Çünkü iman insanı sanii Zülcelaline nisbet ediyor. İman bir intisabdır. Öyle ise insan, iman ile insanda tezahür eden sanat-ı İlahiye ve nukuşu esma-i Rabbaniye itibariyle bir kıymet alır. Küfür, o nisbeti keser kat'eder. (Yirmi Üçüncü Söz).

Üstada göre iman bir intisaptır. İman ile insanda İlahi sanatın tecelli ettiğini ve Esmâ-i Rabbaniyenin nakışlarının görüldüğünü, küfrün ise bu intisabı kestiğini beyan buyurur.

Akıl sahibi bu varlığın yükselişine ve kemale erişine bir neden de ondaki tefekkür ve tedebbür kabiliyetidir...

Ahsen- i takvim gibi yüksek bir mertebede yaratıldığı halde insan, kainatın ekser envainına muhtaç ve alakadardır. İhtiyacı alemin her tarafına dağılmış; arzuları ebede kadar uzanmıştır. (23.söz s. 289). Evet bu insan, arıdan serçeden aşağı, sinekten örümcekten daha zayıftır (23.söz s.290). Başka bir cihet itibariyle bu insan, dağ, yer ve göklerden geçebilecek kabiliyettir. (23.söz s.290)

Bu Nurlu ifadelerden sonra "**insan**" anlamı üzerinde biraz da tevrat ve İncilde zikredildiği şekilde durmak istedim. Çünkü Üstad Bediüzzaman Said Nursi, bütün

semavi kitapların Kur'an-ı Kerimle tekamül ettiğini ifade ederken, imani hakikatlerin ispatı için, bazen semavi diğer kitaplara da başvurup deliller sunduğu vakidir. Üstadın ifadesiyle

" (Eski ve yeni Ahidlerde) semavi kitapların geçirdiği bütün tahrifat ve değişimlere rağmen, Kur'anla tekamül eden bazı hakikatler mevcuttur."

Tevrat'ta insanla ilgili bir ayette şöyle denir:

"Rab dedi ki; insanı bize benzer surette yaratacağız, sonra deniz balığına, gökyüzü kuşuna, hayvanlara, yeryüzüne, yeryüzünde görünen her canlıya musallat olacaklardır. Rab insanı kendi suretinde yarattı. Rab suretinde onu yarattı. Erkek ve dişi olarak yaratıp onları mübarek kıldı. Ve yeryüzünde meyve verip çoğalınız, sonra deniz balığına, gökyüzü kuşuna ve yeryüzündeki her bir canlıya musallat olunuz dedi. (Birinci Bölüm, 26-30)

Bu paragraf Tevrat müfessirlerinin çokça medar-ı münakaşasına sebep olmuştur. Bu ayet İnsan hususiyetinin yükselişine, kemallere erişip emaneti hakkıyla yüklenmesine ve halifeliği mükemmel bir şekilde eda etmesine işaret ettiği kadar, Yahudi Dininin fikir atmosferini bozmaya sebep olmuştur. Nitekim, "İnsanı bize benzer bir surette yaratacağız" cümlesi, Cenab-ı Allah'a teccim ve cismaniyet isnad etmelerine yol açmıştır. Tevrat tefsircilerinden Musa Bin Meymun bu ifadeye karşı şunları beyan etmiştir:

"İbrani dilinde, yukarıda zikredilen suret kelimesi, bir şeyin şekil ve şeması olarak yorumlanmıştır. Bunun neticesinde Allah'a mutlak cismaniyet isnad edilmiş, ve O'nu şekil ve şema açısından insan suretinde zan ve tasavvur etmişlerdir. Bu inançtan vazgeçildiği takdirde, ayetin inkarını, dolayısıyla da Allah'ın inkarını netice verir sanmışlardır. (Delaletül Hairin, 22-23).

İbn-i Meymun buradaki suret kelimesinin akli idrak olan suret-i neviye manasına geldiğini, şekil ve şema olmadığını beyan eder.

Tevrat metinlerine göre, insana yüksek bir makam ve bütün mahlukatın üstünde bir merteye verildiği halde, kudret ve gücü uluhiyet makamı ile nasutiyyet makamı arasında gidip gelmektedir. Diğer varlıklara karşı üstün olsa bile, Allah'ın emirlerine karşı isyanı yaüzünden tabiat kanunlarına münhasır bir hayat sürdürmek zorunda bırakılmıştır. Ve bu isyanı nedeniyledir ki, yeryüzüne bağlı kusurlu ve eksik bir varlık

haline gelmiştir:

" O bir beşerdir, günleri de yüzyirmi yıldır" denmiştir (Sefer El Tekvin, Üçüncü Bölüm;6).

Mahlukat arasında üstün bir yere sahip olsa da, insan şerlidir. Kalbinde oluşan kötü fikirlerini dışarı vurur. Bütün şerlerini de cahilliğinden işler. "Rab dedi ki; insan uğruna nerdeyse yeryüzüne lanet edeceğim. Zira insan kalbi yaratılışından beri şerlidir. Yaptığım gibi nerdeyse her ölüyü diriltmeyeceğim... (Seferül Tekvin , Sekizinci Bölüm 21).

İbn-i Meymun der ki; İnsanların birbirine karşı işlediği suçların, şehvi isteklerin, fikir ve itikadın, ve işlediği diğer şerlerin hepsi ademidir. Çünkü bunların tamamı insanın cehaletinden doğmuştur. Bir başka deyişle bilgisizliğinin neticesidir.. Gözünü kaybeden köre yolunu gösteren biri bulunmadığından, o kör yitiktir, yaralıdır. İnsanlarda böyledir. Kendi nefesine ve başkalarına karşı işlediği bunca şerler, ancak cehaletinden kaynaklanır. (Delaletül Hairin s. 495).

Tevratta varid olan ve "insan"ı konu alan metinler, insan ile hayvan arasındaki farklılıkları ortaya koyma hususunda derinleşen kimseler için bir yekün teşkil eder. Evet , Cenab-ı Allah'ın kendisine lütfettiği akıl ve tefekkür melekesinden dolayı insan üstün bir mertebeye sahiptir. Bu vasıfları sayesinde, halifelik derecesine uruc etme sıfatını elde eden insan, yine bu vasıfları ile hakkı batıldan ayırır, adaleti teslim eder ve zamanının değerini bilir.

Aynı bu vasıflar ile, hayvandan daha aşağı derekelere düşmekte, zulüm işlemekte ve Alah'ın nimetlerine karşı nankörlük etmektedir.

Tevrat bakış açısıyla; insan yaratılanların en sonuncusudur. Yaratılma ve hayat verilme işleminin tamamlayıcısıdır. Yaratılışın temel gayesi ve varlıkların efendisidir. Bununla birlikte, bu kusurlu ve zaif insanın varlığı diğer mahlukatın varlığıyla devam eder. Günleri sayılıdır. beslenmeye muhtaç fakir bir yaratıktır. Aşağıdaki iki yoldan başka da hiçbir seçeneği yoktur:

-
- Ebedi saadetle sonuçlanan Allah'ın emirlerini imtisal yolu.
 - Pişmanlık ve hüsrana dolu şekavet ve isyan yolu.

Bu anlamda ibni Meymun şöyle der;

"Padişah sarayında iken, raiyetten bazıları şehir içinde, bazıları da şehir dışında hayatını sürdürmektedir.. Şehirde bulunanların bir kısmı, padişah sarayından yüzünü çevirmiş, ve başka yollara yönelmişlerdir. Oysa bazıları, padişahın sarayına girmek için olanca çaba sarfetmektedir. Saraya girmek için bir kapı arayan, ancak onun kapısını bir türlü bulamayan bu insanlar girdikleri dehlizlerde kayboluyor. Saraya girmeyi başaranlar ise, Padişahla görüşme şansını elde edemiyor ve onunla sohbet etme şerefine eremiyorlar. (Delaletül Hairin, s. 714-716).

Padişahın sarayına ermek ancak akide ve inanç ile mümkündür. Sarayın dışında kalanların ne inancı ne de mezhebi vardır. Bunlarda hayvani sıfatlar daha barizdir. Varlık mertebesinde olsalar bile, insan mertebesine erişememişlerdir. İnsanlar arasında, görüş ve rey sahibi olan kimselerde mevcuttur. Fakat bunlar görüş ve düşüncelerinde isabetli olmadıklarından hataya düşmüşler. Düşünce ikliminde hazık olamayan, başkalarını taklit ile doğru hedefi seçemeyen bu insanlar, en tehlikeli gurubu teşkil ederler.

Ayrıca ehl-i şeriattan sayılan bir grup insan vardır. Buda birkaç kısımdır. Bir kısmı hedefe ermiştir. Diğer bir kısmı da yolda ve dehlizlerde boğulmuştur. Ancak en önemli kısım; İlahi yolda olanca mesafe katedip Allah'ın huzuruna varanlardır ki bunlarda Peygamberler grubunu oluştururlar.

Tevrattaki bütün bu manaların Risale-i Nur külliyyatında bir karşılığını bulabilmekteyiz. Bahsimizin başında onlara işaret etmiştik.

İncil'de ise, bu manaların özellikle arındırıldığını ve Nübüvvet manası ile aynı noktada birleştiğini görürüz.

Mesih Aleyhisselam şöyle der:

"Kutsal Yasa'yı ya da peygamberlerin sözlerini geçersiz kılmak için geldiğini sanmayın. Ben geçersiz kılmaya değil tamamlamaya geldim. (17) size doğrusunu söyleyeyim , gök ve yer ortadan kalkmadan, her şey gerçekleşmeden, Kutsal Yasa'dan ufacık bir harf ya da bir nokta bile eksilmeyecek (19) Bu nedenle bu buyrukların en küçüklerinden, birini kim çiğner ve başkalarına öyle yapmayı öğretirse, Göklerin Egemenliğinde en küçük sayılacak. Ama bu buyrukları kim yerine getirir ve başkalarına öğretirse, Göklerin Egemenliğinde büyük sayılacak "(İncil, Matta Beşinci Bölüm, 17-19)

İncil'de zikredildiği üzere, insan iki seçenek arasında muhayyerdir. Rabbinin Melelutunda şeriata bağlı kalmak veya bu Melelutu reddedip ondan uzaklaşmaktır. Evet İncil de insana böyle hitap ediliyor:

"Yeryüzünde kendinize hazineler biriktirmeyin. Burada güve ve pas onları yiyip bitirir, hırsızlar da girip çalarlar. Bunun yerine kendinize gökte hazineler biriktirin. Orada ne güve ne pas onları yiyip bitirir, ne de hırsızlar girip çalar."

«Dar kapıdan girmeye gayret edin. Size şunu söyleyeyim, çok kişi içeri girmek isteyecek, ama giremeyecek.

«Dar kapıdan girin. Çünkü kişiyi yıkıma götüren kapı geniş ve yol enlidir. Bu kapıdan girenler çoktur. (İncil Luka, Bölüm 13, 24, İncil Matta Bölüm 7, 13).

Musa (as)'ın ve diğer önceki peygamberlerin kitaplarında, ahiret konusuna ehemmiyet verildiğine pek rastlanmamıştır. İncil ve yeni Ahid kitaplarında ise, ahiret bahsi yoğunluk kazanmıştır. Bu fani dünya ancak azık toplamak için bir istasyondur. Kişi, Alem-i Melelut'de topladığı aziğe göre gerçek mutluluğu elde edecektir.

Yukarıda zikrettiğim, Risale-i Nur bakış açısıyla, insanla alakalı İncil ve Tevrat'tan topladığım meselelerin bazılarıdır. Bu konuyu bilhassa özetleyerek takdim etmeye çalıştım. Burada İslam Hıristiyanlık ve Yahudilikte, büyük farklılık gösteren günah ve diğer meselelere girmedim. Arzettiklerim birbirini tamamlamaktadır. Evet insan

ancak bir gaye için yaratılmıştır. Bir Mahkeme-i Ulya için imtihana tabi tutulmuştur. İyiliklerinin karşılığında mükafatlandırılır, kötülüklerinin mukabilinde de cezalandırılacaktır. Bu Melekutta her şeyin bir mana ve mevkiî vardır. Allah bu kainatı bir kader ile yaratmıştır. İçindeki her şey birbirine bağlı, birbirini tamamlamaktadır. İnsan ise, bu kainatta denizden ancak küçük bir damladır. Allah onun mahiyetini ve ne yaptığını bilir.

"İşte İnsanlık, Esmâ-i İlahiyyenin en güzel bir tecellisi, manzum ve hikmetli bir kasidedir. Baki daimi bir seçerenin cihazlarını cami, kudretli ve mucizeli bir çekirdektir. (Mesnev-i Nuriye s. 361)

Vesselamü Aleyküm ve Rahmetullahi Teale ve Berekatühü